

2076-0020/0

6.4.95

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE
D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE
SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE DE
CERTAINES PARTIES DE L'INSTITUT
SAINT-STANISLAS SIS AVENUE DES
NERVIENS, 115 ET 131-133 A
ETTERBEEK.

BESLUIT VAN BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE OPENING VAN DE
PROCEDURE TOT INSCHRIJVING OP
DE BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN
EEN AANTAL DELEN VAN HET
« INSTITUT SAINT-STANISLAS »
GELEGEN NERVIËRSLAAN 115 EN 131-
133 TE ETTERBEEK.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à
la conservation du patrimoine immobilier,
notamment les articles 7 et 8;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993
inzake het behoud van het onroerende
erfgoed, inzonderheid de artikels 7 en 8;

Sur proposition du Ministre de la Région de
Bruxelles-Capitale ayant les Monuments et
les Sites dans ses attributions;

Op voorstel van de Minister van het Brussels
Hoofdstedelijk Gewest belast met
Monumenten en Landschappen;

Après en avoir délibéré,

Na beraadslaging,

ARRETE:

BESLUIT:

Article unique. - Conformément aux dispositions des articles 7 et 8 de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, nous autorisons l'ouverture de la procédure d'inscription sur la liste de sauvegarde comme ensemble, en raison de leur valeur historique et artistique, précisée dans la notice annexée au présent arrêté, de la façade avant et de la toiture de l'immeuble sis n°115 ainsi que des façades, des toitures et de la chapelle de l'immeuble sis n°131-133, de l'Institut Saint-Stanislas sis avenue des Nerviens 115 et 131-133 à Etterbeek, connu au cadastre de Etterbeek, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelles n°s 360 n⁴, 362 b⁵ et 363 y.

La délimitation de l'ensemble ci-dessus est reprise sur le plan annexé au présent arrêté.

Enig artikel. - Overeenkomstig de bepalingen van de artikels 7 en 8 van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed wordt de toelating verleend tot opening van de procedure tot inschrijving op de bewaarlijst als geheel, omwille van zijn historische en artistieke waarde, zoals nader bepaald in de nota bijgevoegd aan het besluit, van de voorgevel en de bedaking van het gebouw gelegen nr 115 evenals van de gevels, de bedakingen en van de kapel van het gebouw gelegen nr 131-133, van het « Institut Saint-Stanislas » gelegen Nerviërsaan 115 en 131-133 te Etterbeek, bekend ten kadaster te Etterbeek, 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, percelen nrs 360 n⁴, 362 b⁵ en 363 y.

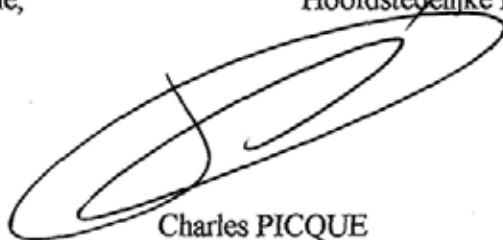
De afbakening van hierboven vermeld geheel wordt aangeduid op het plan bijgevoegd aan dit besluit.

Bruxelles, le 6-4-95.

Brussel, 6-4-95.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Charles PICQUE

Le Ministre du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature, de la Politique de l'Eau et des Monuments et Sites.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten en Landcshappen.

Didier GOSUIN.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE
D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE
SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE
DE CERTAINES PARTIES DE
L'INSTITUT SAINT-STANISLAS SIS
AVENUE DES NERVIENS 115 ET 131-
133 A ETTERBEEK.

**DESCRIPTION SOMMAIRE ET
JUSTIFICATION DE L'INTERET
SELON L'ARTICLE 2 § 1 DE
L'ORDONNANCE DU 4 MARS 1993**

Vu pour être annexé à l'arrêté du
6-4-93.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement,
de l'Environnement, de la Conservation de la
Nature, de la Politique de l'Eau et des
Monuments et Sites.

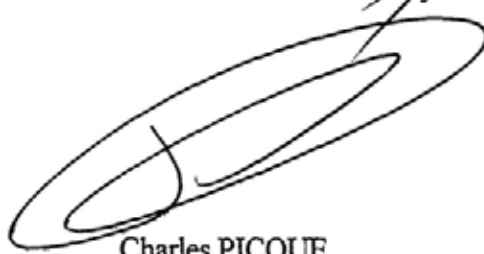
**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSCHRIJVING OP DE
BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN EEN
AANTAL DELEN VAN HET « INSTITUT
SAINT-STANISLAS » GELEGEN NER-
VIËRSLAAN 115 EN 131-133 TE
ETTERBEEK

**BEKNOPTE BESCHRIJVING EN
MOTIVERING VAN HET BELANG
VOLGENS ARTIKEL 2 § 1 VAN DE
ORDONNANTIE VAN 4 MAART 1993.**

Gezien om bij het besluit van 6-4-93
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering,

Charles PICQUE

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten
en Landschappen.

Didier GOSUIN.

PROPOSITION D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE SAUVEGARDE

Titre: ensemble
Commune: Etterbeek
Dénomination: Institut Saint-Stanislas
Adresse: avenue des Nerviens 115 et 131-133
Réf. cadastrale: Etterbeek, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelles n°s 360 n⁴, 362 b⁵ et 363 y.

Description sommaire:

Complexe scolaire composé d'un bâtiment de style néo-gothique (n°115) édifié d'après les plans de l'architecte Hubert Marcq en 1903, auquel on annexe le bâtiment de style néo-renaissance flamande situé aux n°s 131 et 133 édifié d'après une demande de bâtir datée de 1901.

La façade du n°115 est composée de quatre travées et quatre niveaux en briques rouges et pierre bleue. En 1955 et 1956, le bâtiment originel a subi quelques modifications: un étage supplémentaire a eu pour conséquence le remplacement de deux lucarnes à tourelles par des fenêtres à linteau droit et arc en plein cintre de même typologie que les autres baies, quelques gradins du pignon ont été supprimés et la loggia du troisième étage fermée par trois baies arquées.

Jeu d'arcatures aveugles dans lesquelles s'inscrivent les travées, arcades aveugles sculptées surmontant les fenêtres.

L'entrée est constituée d'une double porte à encadrement de pierre en anse de panier; fenêtres du rez-de-chaussée aux montants chaînés en pierre bleue également.

Les trois fenêtres axiales du troisième étage, accostées de colonnettes, s'inscrivent également dans une niche plate se rétrécissant (travée brugeoise) et encadrant une statue de Saint-Stanislas installée dans une niche plus profonde.

A l'intérieur, chapelle à voûte en berceau déprimé soutenue par des colonnes engagées rythmant la salle, et ornée de huit vitraux très colorés(9 à l'origine, le vitrail du chœur a été supprimé).

A l'arrière, l'école se prolonge en une série de bâtiments abritant les classes, bâtiments qui ont eux aussi subi une surélévation d'un étage, faisant disparaître les pignons à gradins et rajoutant des baies rectangulaires qui se démarquent des baies originelles inscrites dans des niches creusées se rétrécissant (travées brugeoises) des niveaux inférieurs.

Une cour d'école, ponctuée de quelques pavillons plus récents, rejoint l'arrière du bâtiment situé au n° 131-133 de l'avenue des Nerviens.

Ce bâtiment présente une largeur imposante de cinq travées et deux niveaux sous corniche, sa façade en briques rouges est articulée par des cordons en pierre blanche.

• Les fenêtres à arc en plein cintre ou en anse de panier sont encadrées de pierre bleue alternant avec des briques blanches.

Dans la travée gauche, une porte cochère en fer forgé s'ouvre sur un vestibule carrossable dont le pavement semble d'origine. Cette porte cochère est surmontée d'une logette à plan trapézoïdal en pierre blanche. La travée est couronnée d'une tour carrée à toiture pyramidale.

Les deux travées axiales sont jumelées et inscrites dans une niche creusée terminée par une frise d'arceaux.

L'arrière du bâtiment a été complètement transformé.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2 § 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier:

Intérêt historique et artistique:

L'avenue des Nerviens, ouverte en 1880, durant les travaux au Parc du Cinquantenaire, fut élargie jusqu'à 23 mètres en 1898-1899. Elle fut créée dans le même esprit que l'avenue de Tervueren, c'est-à-dire dans un esprit d'embellissement des environs du Parc du Cinquantenaire selon la volonté de Léopold II. Les quelques immeubles subsistants des premières constructions de l'avenue traduisent le rang social « grand-bourgeois » de leurs propriétaires au début du XXème siècle.

Le n° 115 présente une ordonnance et un décor typiques de la tradition néo-gothique propagée par les écoles d'architecture de Saint-Luc, remettant à l'honneur un style plus régional, chrétien et rationnel que le néo-classicisme en vogue précédemment. Cette tendance se développe notamment dans l'architecture scolaire catholique à la charnière des XIXème et XXème siècles, dans laquelle s'inscrit l'Institut Saint-Stanislas.

L'architecte Hubert Marcq (1864-1925) qui conçut le n°115, est en outre l'auteur d'une série de bâtiments publics tels que certains bâtiments de la place Van Meyel à Etterbeek, l'orphelinat Van Meyel à Woluwé-Saint-Lambert, construits également dans un style néo-gothique, style dont il est un des principaux et des plus aboutis représentants.

Le bâtiment situé aux n°s 131-133 présente, quant à lui, un style néo-renaissance flamande caractéristique d'un courant de l'éclectisme du début du XXème siècle et s'inscrivant dans la même lignée de régionalisme des styles néo-médiévaux développé dans l'architecture de la fin du XIXème siècle.

VOORSTEL TOT INSCHRIJVING OP DE BEWAARLIJST

Titel:	geheel
Gemeente:	Etterbeek
Benaming:	« Institut Saint-Stanislas »
Adres:	Nerviërslaan 115 en 131-133
Kadastrale gegevens:	Etterbeek, 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, perceel nr 360 n4, 362 b5 en 363 y.

Beknopte beschrijving:

Schoolcomplex bestaande uit een gebouw in neogotische stijl (nr. 115) in 1903 volgens de plannen van architect Hubert Marcq waaraan men (in 1960) een gebouw in neo-Vlaamse-renaïssancestijl gelegen op het nummer 131 en 133 toe zal voegen opgetrokken volgens een bouw aanvraag van 1901.

De gevel van het nummer 115 is samengesteld uit vier traveeën en vier bouwlagen van rode baksteen en hardsteen. In 1955 en 1956 ondergaat het oorspronkelijke gebouw enkele wijzigingen: een bijkomende bouwlaag vervangt de twee torenvormige dakkapellen door vensters met rechte latei en rondboog van dezelfde typologie als de andere vensters, enkele trappen van de gevel werden vervangen en het erkerraam van de derde verdieping gesloten door drie vensters onder boog.

Blindboogjes waarin zich blinde gebeeldhouwde arcades bevinden die boven de vensters uitkomen.

De ingang wordt gevormd door een dubbele deur met stenen korfboogomlijsting, de vensters van de gelijkvloerse verdieping hebben stenen ketenvormige posten eveneens van hardsteen.

De drie middenvensters van de derde verdieping, afgezoomd door kolommetjes, vormen eveneens een vlakke versmallende nis (Brugse travee) en omkaderen een standbeeld van Sint-Stanislas die in een diepere nis werd gezet.

Binnenin, kapel onder gedrukt wieggewelf geschraagd door ingewerkte kolommen die de zaal een zeker ritme verlenen en versierd met acht kleurrijke glasramen (oorspronkelijk 9, het glasraam van het koor werd verwijderd).

Achteraan verlengt de school zich in een reeks gebouwen die een onderkomen aan de klassen geven, gebouwen die eveneens een verhoging van een verdieping hebben gekend, waardoor de trapgevels verdwenen zijn en vervangen werden door rechthoekige vensters die zich onderscheiden van de oorspronkelijke vensters die ingewerkt waren in holle versmallende nissen (Brugse traveeën) van de benedenniveaus.

Een schoolplein met enkele recente paviljoenen loopt naar de achterkant van gebouw gelegen op de nummer 131-133 van de Nerviërslaan.

Dit gebouw heeft een indrukwekkende breedte van vijf traveeën en twee niveaus onder kroonlijst. Zij gevel van rode baksten is getooid met kordons van witte steen.

De vensters onder rondboog of onder korfboog zijn omkaderd door blauwe steen afgewisseld met witte baksteen.

In de linker travee, een koetspoort van gesmeed ijzer geeft uit op een berijdbare vestibule waarvan de plaveien oorspronkelijk lijken te zijn. Boven deze koetspoort bevindt zich een kleine loge volgens trapezoïde plan van witte steen. De travee is bekroond met een vierkante toren met pyramide-dak.

De twee traveeën van het midden vormen een dubbeltravee en zijn ingewerkt in een nis die uitloopt op een fries van kleine bogen.

Het achterste gedeelte van het gebouw is volledige verbouwd.

Belang van het goed volgens artikel 2, paragraaf 1, bepaald in de Ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed.

Historisch en artistiek belang:

De Nerviërsaan aangelegd in 1880 gedurende de werken in het Jubelpark werd verbreed tot 23 meter in 1898-1899. Ze werd aangelegd in een zelfde geest als de Tervurenlaan, dit wil zeggen in een geest van verfraaiing van de omgeving van het Jubelpark volgens de wil van Leopold II. De weinige gebouwen die nog bestaan van de eerste gebouwen van de laan geven een beeld van de sociale groot-burgerlijke rang van hun eigenaars van het begin van de XXste eeuw..

Het nr. 115 vertoont een opbouw en een decor dat typisch is voor de neogotische traditie verspreid door de Sint-Lukas architectuur-scholen, waarbij een meer gewestelijke stijl, christelijk en rationeler dan het eerder gangbare neo-classicisme, terug in ere werd hersteld. Deze tendens ontwikkelde zich onder meer in de katholieke schoolarchitectuur op het einde van de XIXde eeuw, een architectuur die ook voor Sint-Stanislas geldt.

Architect Hubert Marcq (1864-1925) die het nummer 115 ontwierp was eveneens de auteur van een reeks openbare gebouwen zoals deze van het Van Meyelplein te Etterbeek, het Van Meyel wezenhuis te Sint-Lambrechts-Woluwe, die eveneens in een neogotische stijl werden opgetrokken, een stijl waarvan hij een van de belangrijkste en volwaardigste vertegenwoordigers is.

Het gebouw gelegen op het nummer 131-133, zijn in een neo-Vlaamse-renaissancestijl die kenmerkend is voor het eclecticisme van het begin van de XXste eeuw en die in dezelfde lijn ligt van het regionalisme van de nieuw-middeleeuwse stijlen, ontwikkeld in de architectuur van het einde van de XIXde eeuw.

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION DE BRUXELLES-CAPITALE
OUVRANT LA PROCEDURE
D'INSCRIPTION SUR LA LISTE DE
SAUVEGARDE COMME ENSEMBLE
DE CERTAINES PARTIES DE
L'INSTITUT SAINT-STANISLAS SIS
AVENUE DES NERVIENS 115 ET 131-
133 A ETTERBEEK.

**BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK
GEWEST**

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSCHRIJVING OP DE
BEWAARLIJST ALS GEHEEL VAN EEN
AANTAL DELEN VAN HET « INSTITUT
SAINT-STANISLAS » GELEGEN NER-
VIËRSLAAN 115 EN 131-133 TE
ETTERBEEK

DELIMITATION DE L'ENSEMBLE

Vu pour être annexé à l'arrêté du
6-4-95.

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale,

Charles PICQUE

AFBAKENING VAN HET GEHEEL

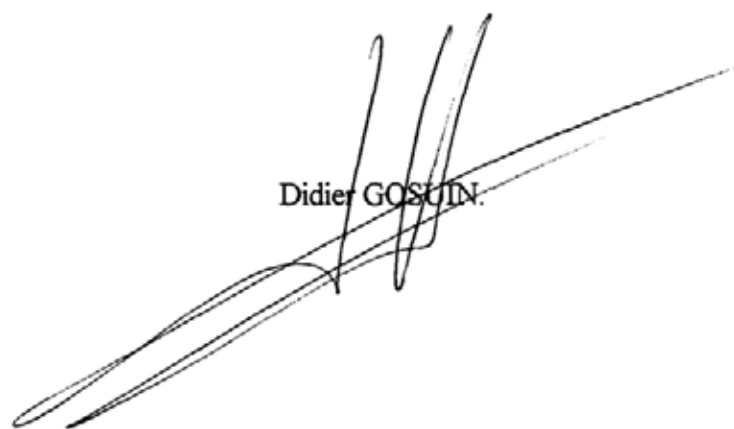
Gezien om bij het besluit van 6-4-95
gevoegd te worden.

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale, chargé du Logement,
de l'Environnement, de la Conservation de la
Nature, de la Politique de l'Eau et des
Monuments et Sites.

De Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering, belast met Huisvesting, Leefmilieu,
Natuurbehoud, Waterbeleid en Monumenten
en Landschappen.

Didier GOSUIN.

21
 Délimitation de l'Institut
 Saint-Thomas av de
 Nervens 115 et 131-133 -
 1re division. Section A -
 1re feuille parcelles 360^h,
 362^b et 363^y.

